ДВНЗ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
протокол № 1 від «01» вересня 2020 року
Голова Вченої ради ДВНЗ ПДАБА, ректор

_____ М. В. Савицький

ОСВІТНЬО - ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «ОХОРОНА ПРАЦІ» СВО ПДАБА 263мп-2020

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	**26 – ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА**
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	**263 ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА**
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	**ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ) РІВЕНЬ**

Дніпро – 2020

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБНИКИ:

Пилипенко Олександр Володимирович – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності ДВНЗ ПДАБА

Бєліков Анатолій Серафимович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, ДВНЗ ПДАБА

Сова Іван Матвійович – Голова Дніпропетровської обласної організації профспілок робітників будівництва і промбудматеріалів

Налисько Микола Миколайович – доктор технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності, ДВНЗ ПДАБА

Бабарика Дмитро Володимирович – студент факультету цивільної інженерії та екології, групи ЦБ-19мн

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО:

На засіданні кафедри безпеки життєдіяльності, «28» серпня 2020 р., протокол № 1

На засіданні кафедри безпеки життєдіяльності, «4» листопада 2020 р., протокол № 6

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО:

На засіданні навчально-методичної ради факультету ЦІтаЕ, «31» серпня 2020 р., протокол № 1

На засіданні навчально-методичної ради факультету ЦІтаЕ,«01» грудня 2020 р., протокол № 3

ВВЕДЕНО В ДІЮ:

З «01» вересня 2020 р. наказом від 01.09.2020 р. № 174

ВНЕСЕНО ЗМІНИ

На засідані Вченої ради академії «22» грудня 2020 р., протокол № 7

Голова Вченої ради ДВНЗ ПДАБА, ректор

_____Микола САВИЦЬКИЙ

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ (ТЕЗАУРУС)

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищим, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на

досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Компетентність – здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентністні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової) програми та/або вимогам єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Кваліфікаційна робота — це вид підсумкової атестації, що може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу, дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного тощо.

І. Вступ

Освітньо-професійна програма використовується під час:

- акредитації освітньо-професійної програми;
- складання навчальних планів та робочих навчальних планів;
- формування робочих програм навчальних дисциплін, практик, силабусів індивідуальних завдань;
- формування індивідуальних навчальних планів студентів;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- атестації здобувачів вищої освіти;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців.

Користувачі освітньо-професйної програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в академії;
- науково-педагогічні працівники, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»;
- екзаменаційна комісія за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»;
- приймальна комісія академії.

Освітньо-професійна програма поширюється на кафедри академії, які беруть участь у підготовці фахівців ступеня магістр професійник за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

Позначення, що використовуються в освітньо-професійної програмі

НРК – Національна рамка кваліфікацій;
ІК – інтегральна компетентність;
ЗК – загальні компетентності;
ПК – професійні компетентності;
РН – результати навчання;
ЗН – нормативні дисципліни циклу загальної підготовки;
ЗВ – варіативні дисципліни циклу загальної підготовки;
ПН – нормативні дисципліни циклу професійної підготовки;
ПВ – варіативні дисципліни циклу професійної підготовки.

II. Загальна інформація

Офіційна назва освітньої програми	Охорона праці
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	26 «Цивільна безпека»
Спеціальність	263 «Цивільна безпека»
Наявність акредитації	Сертифікат про акредитацію серія АД № 04008689, виданий Міністерством освіти і науки України, строк дії до 01.07.2024
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень
Освітня кваліфікація	Магістр з цивільної безпеки
Кваліфікація в дипломі	Ступінь – магістр Спеціальність – 263 «Цивільна безпека» Освітньо-професійна програма – Охорона праці
Професійна кваліфікація	2149.2 Інженер з охорони праці
Тип диплому	Одиничний
Термін навчання	1 рік 4 місяці
Обсяг кредитів ЄКТС	90 кредитів ЄКТС
Цикл/рівень	НРК України- 7 рівень; FQ-EHEA- другий цикл; EQF-LLL- 7 рівень
Мова викладання	Українська
Передумови	Наявність ступеня бакалавра
Академічні права випускників	Мають право продовжити навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та здобувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих
Мета та цілі програми	
Мета: Підготовка професійних кадрів у сфері цивільної безпеки та охорони праці шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання інноваційних професійнх досліджень, результати яких мають практичне значення. **Цілі навчання**:підготовка фахівців, здатних розв'язувати задачі інноваційного характеру у галузі професійної діяльності з цивільної безпеки та охорони праці; забезпечення пріоритетності студентоцентрованого навчання; самореалізації особистості та здійснення освітнього процесу на принципах прозорості, кон-курентності та академічної доброчесності; утвердження національних і загальнолюдських цінностей.	

III. Характеристика освітньо-професійної програми

Опис предметної області	Визначаються: – **об'єкт вивчення** – явища, проблеми, системи, заходи у сфері цивільної безпеки; – **цілі навчання** – підготовка фахівців, здатних розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері цивільної безпеки; – **теоретичний зміст предметної області вивчення** –поняття, категорії, концепції, принципи, теорії, стратегії розвитку у сфері цивільної безпеки; – **методи, методики та технології**: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності; методи аналізу, оцінки, оптимізації, моделювання, управління та прийняття рішень у сфері цивільної безпеки; – **інструменти та обладнання**: інформаційно-аналітичні інструменти, прилади та пристрої; інформаційні системи та програмні продукти, що застосовуються у сфері професійної діяльності; засоби захисту населення, територій, об'єктів та довкілля у разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації, забезпечення безпечних умов праці, запобігання нещасним випадкам на виробництві і професійним захворюванням
Фокус освітньої програми	Освітньо-професійна програма підготовки в галузі цивільної безпеки з поглибленою підготовкою у питаннях іноваційного підходу до організації працеохоронної діяльності на підприємствах, установах які реалізують державну політику в галузі охорони праці
Працевлаштування випускників	Відповідно до здобутої освітньої кваліфікації магістр здатний виконувати професійні роботи за професіями, зазначеними у ДК 003:2010 Національний класифікатор України. Класифікатор професій, а саме: 1229.7 «Начальник оперативного відділу (сфера цивільного захисту)»; 1229.7 «Начальник підрозділу оперативно-рятувальної служби з профілактичних заходів цивільного захисту»; 1229.7 «Начальник підрозділу постійної готовності до аварійно-рятувальних дій»; 1239 «Командир загону (сфера цивільного захисту)»; 1239 «Командир (начальник) підрозділу (сфера цивільного захисту)»; 1239 «Командир (начальник) частини (сфера цивільного захисту)»; 2147.2 «Інженер з піротехнічних, саперних та підривних робіт»; 2149.2 «Інженер з аварійно-рятувальних робіт»;

	2149.2 «Інженер оперативно-рятувальної служби цивільного захисту»; 2149.2 «Інженер з охорони праці»; 2149.2 «Інженер з профілактичних робіт»; 2149.2 «Інженер з техногенно-екологічної безпеки»; 2412.2 «Страховий експерт з охорони праці»; 2412.2 «Експерт з умов праці»; 2149.2 «Експерт технічний з промислової безпеки» Первинні посади, зазначені у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників ДСНС України та Держпраці: «Командир загону аварійно-рятувального»; «Командир загону оперативно-рятувальної служби цивільного захисту»; «Начальник (командир) підрозділу (спеціалізованого аварійно-рятувального»; «Начальник підрозділу постійної готовності до аварійно-рятувальних дій»; «Начальник підрозділу оперативно-рятувальної служби з профілактичних заходів цивільного захисту»; «Начальник підрозділу постійної готовності до аварійно-рятувальних дій»; «Начальник інженерно-технічної служби»; «Начальник оперативно-рятувальної служби цивільного захисту»; «Інженер з охорони праці»; «Експерт-аудитор з охорони праці та безпеки життєдіяльності».
Особливості програми	Врахування регіональних особливостей (великий об'єм будівельно-монтажних робіт, висока концентрація в регіоні техногенно-небезпечних підприємств, значна кількість накопичених промислових відходів, у тому числі радіаційно-небезпечних та вибухонебезпечних); Необхідність впровадження ризик-орієнтованих підходів у охороні праці у зв'язку імплементація європейських норм у національні стандарти України.
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, що передбачає: – заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процессу; – створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; – побудову освітнього процессу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процессу.
Академічна мобільність	
Міжнародна та національна	Діяльність академії спрямована на участь студентів у програмах міжнародної академічної мобільності: обмін по лінії

кредитна мобільність	міжакадемічної співпраці в рамках прямих двосторонніх угод між ДВНЗ ПДАБА та ЗВО інших країн, що передбачає проходження практики або навчання за кордоном.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері цивільної безпеки
Загальні компетентності	*ЗК, визначені Стандартом вищої освіти зі спеціальнос-ті* **ЗК 1 –** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; **ЗК 2 –** Здатність спілкуватися іноземною мовою; **ЗК 3 –** Здатність приймати обґрунтовані рішення; **ЗК 4 –** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; **ЗК 5 –** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; **ЗК 6 –** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; **ЗК 7 –** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	*ПК, визначені Стандартом вищої освіти зі спеціально-сті* **ПК 1** – Здатність приймати ефективні рішення, керувати роботою колективу під час професійної діяльності; **ПК 2** – Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності; **ПК 3** – Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки; **ПК 4** – Здатність до застосування інноваційних підходів, сучасних методів, спрямованих на регулювання техногенної та виробничої безпеки; **ПК 5** – Здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності; **ПК 6** – Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності; **ПК 7** – Здатність організовувати та проводити моніторинг за визначеними об'єктами, явищами та процесами, аналізувати його результати та розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації на підставі отриманих даних; **ПК 8** – Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців

	ПК, додаткові для ОП **ПК 9** – Здатність брати участь у розробленні нормативно-правових актів з питань охорони праці, цивільного захисту; **ПК 10** – Здатність аналізувати й оцінювати потенційну небезпеку об'єктів господарювання для людини й навколишнього середовища; **ПК 11** – Здатність оптимізувати методи й засоби забезпечення безпеки людини від впливу різних негативних чинників; **ПК 12** – Здатність проводити експертизу рішень щодо безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, сертифікацію виробів, машин, матеріалів на відповідність вимогам безпеки; **ПК 13** – Здатність до реалізації нових методів підвищення безпеки та стійкості техногенно небезпечних об'єктів, підтримання їх функціонального призначення.

V. Зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Результати навчання	*РН, визначені Стандартом вищої освіти зі спеціальнос-ті* **РН 1** – Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки; **РН 2** – Ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу; **РН 3** – Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки; **РН 4** – Розробляти і реалізовувати соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів; **РН 5** – Розробляти та реалізовувати ефективні заходи, спрямовані на регулювання та забезпечення цивільної безпеки; **РН 6** – Визначати та аналізувати можливі загрози виникнення надзвичайної ситуації, аварії, нещасного випадку на виробництві та оцінювати можливі наслідки та ризики; **РН 7** – Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення під час розв'язання практичних та/або наукових задач;

	РН 8 – Здійснювати техніко-економічні розрахунки заходів у сфері професійної діяльності; **РН 9** – Спілкуватися іноземною мовою усно і письмово в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності; **РН 10** – Доносити професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців та широкого загалу, володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення навчальних занять; **РН 11** – Розв'язувати проблеми у нових або незнайомих ситуаціях за наявності неповної або обмеженої інформації, оцінювати ризики, здійснювати відповідні дослідження; **РН 12** – Визначати показники та характеристики продукції, процесів, послуг щодо їх відповідності вимогам стандартів під час розв'язання практичних та/або наукових задач; **РН 13** – Оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності; **РН 14** – Здійснювати прогнозування, оцінку ризику під час професійної діяльності та можливості відповідних підрозділів щодо реагування на надзвичайні ситуації та події; **РН 15** – Аналізувати та оцінювати стан забезпечення цивільного захисту, техногенної та виробничої безпеки об'єктів, будівель, споруд, інженерних мереж; **РН 16** – Приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси; **РН 17** – Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію *РН, додаткові для ОП* **РН 18** – Виконувати перевірку з питань охорони праці, техногенної та промислової безпеки проектів об'єктів будівництва та стану об'єктів, які експлуатуються (функціонують); **РН 19** – Проводити експертизу організаційних і технічних рішень з питань охорони праці та техногенної безпеки; **РН 20** – Виконувати необхідний вибір і розрахунки параметрів щодо застосування засобів забезпечення безпеки.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю та публічного захисту кваліфікаційної ро-боти.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в сфері цивільної безпеки, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фальсифікації та списування. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.
Вимоги до публічного захисту	Захист кваліфікаційної роботи відбувається у вигляді доповіді студента за присутності членів екзаменаційної комісії. Доповідь має супроводжуватись демонстрацією графічної частини у вигляді презентації з роздатковим матеріалом. Захист кваліфікаційної роботи проходить на відкритих засіданнях екзаменаційної комісії. Порядок засідання екзаменаційної комісії та графік захисту затверджується наказом по академії і заздалегідь повідомляється студентам. Погодження про допуск до захисту має бути оформлений підписом керівника, нормоконтролера та сумісних консультантів, після чого підписується завідувачем кафедри. В день захисту студент повинен здати відповідальному секретарю екзаменаційної комісії такі матеріали: пояснювальну записку; подання і рецензію; свою залікову книжку; компакт-диск з електронними матеріалами. Матеріали необхідно здати за півгодини до початку роботи екзаменаційної комісії. Тривалість захисту зазвичай встановлюється до 30 хвилин. Тривалість доповіді студента – 8-10 хвилин. В процесі доповіді студент має використовувати розроблену презентацію, що містить ілюстративні матеріали для наочної демонстрації основних положень своєї роботи. Доповідь завершується формулюванням висновків, де студент має чітко визначити основні результати роботи, зробити порівняння з відомими аналогами, та розповісти про перспективи подальших розробок у цьому напрямі та практичне застосування результатів. Після доповіді зачитується рецензія на кваліфікаційної роботу. Потім студент відповідає на зауваження рецензента.

	Далі студент відповідає на питання членів екзаменаційної комісії, які ставляться з метою визначення рівня його професійної підготовки в цілому. Питання задаються в усній формі й вносяться до протоколу засідання. На всі запитання студент має дати аргументовану відповідь. Після публічного захисту роботи на закритому засіданні екзаменаційної комісії обговорюються результати захисту та ухвалюються рішення про оцінювання роботи. Оцінюючи доповідь студента, насамперед, звертається увага на те, наскільки вільно і впевнено володіє доповідач матеріалом своєї роботи, сучасною термінологією, чи може він доповідати без допомоги тексту доповіді. Важливо, щоб доповідач міг пояснювати матеріали таблиць, графіків, рисунків, схем впевнено і невимушено.
Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту	Вимоги до єдиного державного кваліфікаційного іспиту встановлюються законодавством

VII. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Принципи: – відповідність європейським і національним стандартам якості вищої освіти; – автономія закладу вищої освіти, який відповідає за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; – системний підхід, який передбачає управління якістю на всіх рівнях освітнього процесу; – здійснення моніторингу якості освіти; – залучення студентів, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості; – відкритість інформації на всіх етапах забезпечення якості. Процедури: – удосконалення планування освітньої діяльності; – затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм; – підвищення якості підготовки контингенту здобувачів вищої освіти; – посилення кадрового потенціалу академії; – забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти; – розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом; – забезпечення публічності інформації про діяльність

	академії; – створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях викладачів та здобувачів вищої освіти.
Моніторинг та періодичний перегляд програм	Періодичний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм гарантують відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створюють сприятливе й ефективне освітнє середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання: змісту програми, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; потреб суспільства, що змінюються; навчального навантаження здобувачів вищої освіти, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; ефективності процедур оцінювання студентів; очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання; навчального середовища відповідності меті і змісту програми; якості освітніх послуг для здобувачів вищої освіти. Програми переглядають після завершення повного циклу підготовки та у разі потреби до початку нового навчального року відповідно до Стандарту «Про освітні програми зі спеціальностей у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».
Оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється під час проведення контрольних заходів. Контрольні заходи передбачають поточний і підсумковий контроль. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, публічно чи письмово представляти певний матеріал тощо. Формами поточного контролю є: виконання індивідуальних завдань; виконання тестових завдань; виконання контрольних робіт, які виконуються в аудиторії або під час самостійної роботи; написання і захист рефератів; захист лабораторних робіт. Для здійснення поточного контролю успішності студентів ректоратом щосеместрово проводяться ректорські контрольні роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на відповідному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену або диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

	Для здійснення контролю залишкових знань щосеместрово проводяться ККР. Навчальні дисципліни, з яких заплановано проведення ККР та РКР, та терміни проведення контрольних заходів визначаються робочим навчальним планом. Оцінювання результатів навчання студентів Академії проводиться методами, що відповідають специфіці конкретної навчальної дисципліни. Контроль успішності студента здійснюється за допомогою 100-бальної системи оцінювання з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS. Рейтинг успішності студентів оприлюднюється на вебсайті академії. Оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників щорічно здійснюється та оприлюдн.ється відповідно до окремого положення, затвердженого Вченою радою академії.
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	Система підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників Академії будується на принципах: – обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації; прозорості процедур організації стажування та підвищення кваліфікації; – моніторингу відповідності змісту програм підвищення кваліфікації задачам професійного діяльності; – обов'язковості впровадження результатів підвищення кваліфікації в наукову та педагогічну діяльність; – оприлюднення результатів стажування та підвищення кваліфікації. Здійснюється згідно з Порядком, затвердженим Вченою радою академії.
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Наявне кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення зі спеціальності відповідає вимогам діючих Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та забезпечує реалізацію державних вимог до фахівця з вищою освітою.
Наявність інформаційних систем для ефе-ктивного управління освітнім процесом	З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної компанії, планування та організація освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; обліку та аналізу успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості. Для управління якістю освітньої діяльності в академії створена

	інформаційна система АСУ-ЗВО «СИГМА».
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Інформація про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації розміщена на сайті ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» pgasa.dp.ua у відкритому доступі.
Дотримання академічної доброчесності працівниками академії та здобувачами вищої освіти	Дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти здійснюється відповідно до Кодексу академічної доброчесності ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», затвердженого Вченою радою академії. Система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу базується на таких принципах: дотримання загальноприйнятих принципів моралі; демонстрація поваги до Конституції і законів України і дотримання їхніх норм; повага до всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього світогляду, соціального стану, релігійної та національної приналежності; дотримання норм законодавства про авторське право; посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; самостійне виконання індивідуальних завдань.
Система запобігання та виявлення виявлення академічного плагіату	Система роботи та організаційні заходи щодо запобігання, виявлення академічного плагіату та притягнення до відповідальності здійснюється відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату, затвердженого Вченою радою академії.

VIII. Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність

8.1. Перелік компонентів

Обов'язковими компонентами освітньої програми є нормативні навчальні дисципліни циклів загальної та професійної підготовки, практики та атестація, вибірковими – варіативні навчальні дисципліни.

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти(роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Компоненти циклу загальної підготовки			
1.1 Нормативні навчальні дисципліни			
ЗН.01	Державне управління охороною праці та техногенною безпекою	4,0	екзамен
Загальний обсяг нормативних дисциплін		**4,0**	
2. Компоненти циклу професійної підготовки			
2.1 Нормативні навчальні дисципліни			
ПН.01	Пожежна профілактика	4,5	екзамен
ПН.02	Охорона праці в будівельній галузі	3,0	екзамен
ПН.03	Ергономіка робочих місць	3,0	залік
ПН.04	Система управління охороною праці в галузі	3,0	екзамен
ПН.05	Психологія безпеки в надзвичайних ситуаціях	3,0	залік
ПН.06	Цивільний захист	7,0	екзамен
ПН.07	Судова інженерно-технічна експертиза	4,0	екзамен
Загальний обсяг нормативних дисциплін		**27,5**	
2.2 Варіативні навчальні дисципліни			
Обирається одна навчальна дисципліна із запропонованих пар			
ПВ.1.01	Безпека праці при виконанні робіт підвищенної небезпеки	3,0	залік
ПВ.1.02	Безпека при експлуатації вантажопідйомних машин та устаткування		
ПВ.2.01	Безпека праці при експлуатації ліфтів та спецтехніки	3,0	залік
ПВ.2.02	Радіаційна безпека будівель і споруд		
ПВ.3.01	Організація і проведення рятувальних робіт на об'єктах будівництва	3,0	залік
ПВ.3.02	Безпека праці при експлуатації устаткування під тиском		
ПВ.4.01	Організація безпеки праці в будівництві	3,0	залік
ПВ.4.02	Безпека праці при виконанні вогневих робіт		
ПВ.5.01	Санітарно-гігієнічні основи водопостачання та водовідведення	3,0	екзамен

ПВ.5.02	Безпека праці при будівництві, ремонті і утриманні автомобільних робіт		
ПВ.6.01	Безпека при ліквідації надзвичайних ситуацій	3,5	екзамен
ПВ.6.02	Технологія експлуатації будівель та споруд		
ПВ.7.01	Організаційно-технічне забезпечення атестації та паспортизації робочих місць в галузі	4,0	екзамен
ПВ.7.02	Покращення і оздоровлення умов праці по результатам атестації робочих місць		
Загальний обсяг варіативих дисциплін		**22,5**	
Практична підготовка			
Виробнича практика		6,0	залік
Переддипломна практика		6,0	залік
Атестація			
Єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю		3,0	екзамен
Виконання та публічний захист кваліфікаційної роботи		21,0	публічний захист
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		**90**	

8.2. Структурно-логічна схема вивчення компонент освітньої програми

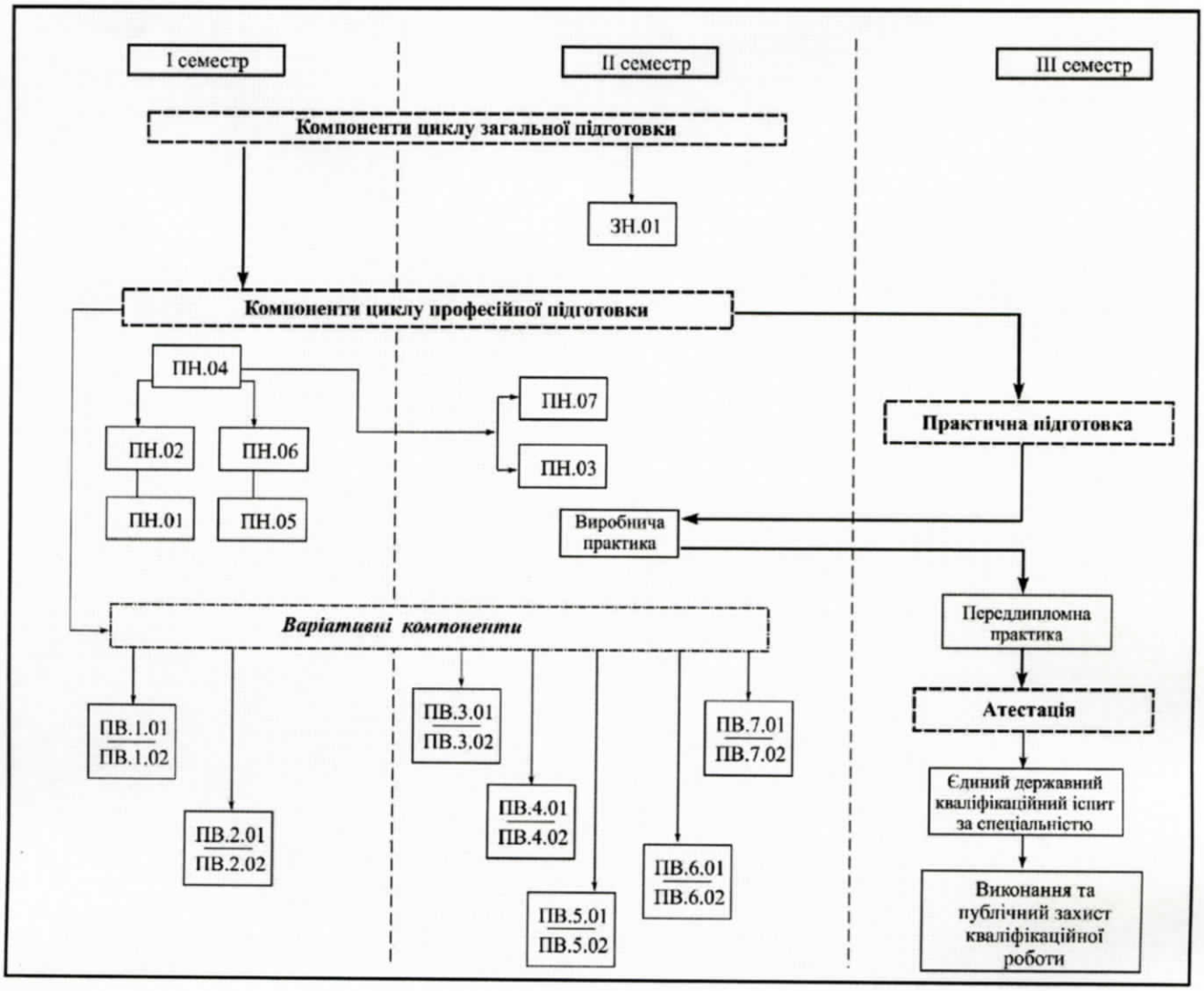
I семестр
II семестр
III семестр
Компоненти циклу загальної підготовки
ЗН.01
Компоненти циклу професійної підготовки
ПН.04
ПН.02
ПН.06
ПН.01
ПН.05
ПН.07
ПН.03
Практична підготовка
Виробнича практика
Варіативні компоненти
ПВ.1.01
ПВ.1.02
ПВ.2.01
ПВ.2.02
ПВ.3.01
ПВ.3.02
ПВ.4.01
ПВ.4.02
ПВ.5.01
ПВ.5.02
ПВ.6.01
ПВ.6.02
ПВ.7.01
ПВ.7.02
Переддипломна практика
Атестація
Єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю
Виконання та публічний захист кваліфікаційної роботи

Матриця відповідності визначених освітньо-професійною програмою компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	**Знання** **Зн1** Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень. **Зн2** Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	**Уміння** **Ум1** Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур **Ум2** Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі або мультидисциплінарних контекстах **Ум3** Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	**Комунікація** **К1** Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються	**Автономія та відповідальність** **АВ1** Управління робочими або навчальними процесами, які є складними непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів **АВ2** Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів **АВ3** Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
Загальні компетентності				
ЗК 1	Зн2	Ум1		
ЗК 2	Зн1		К1	АВ3
ЗК 3		Ум3		АВ1
ЗК 4	Зн2		К1	АВ2
ЗК 5		Ум2		
ЗК 6	Зн1			
ЗК 7	Зн1, Зн2	Ум1		
Спеціальні (фахові) компетентності				
ПК1		Ум3	К1	АВ1
ПК2		Ум3	К1	
ПК3	Зн2	Ум1		
ПК4	Зн2	Ум1, Ум2		АВ2
ПК5		Ум1		
ПК6		Ум1		АВ3
ПК7	Зн1, Зн2	Ум3		АВ1
ПК8			К1	
ПК9	Зн1		К1	
ПК10		Ум2		АВ1
ПК11	Зн1		К1	
ПК12	Зн1	Ум1		
ПК13		Ум2		АВ1

Матриця відповідності компонентів освітньої програми програмним компетентностям та результатам навчання

Шифр компоненти	Компоненти освітньої програми	Компетентності			Результати навчання
		Інтегральна	Загальні	Спеціальні	
	Нормативні компоненти				
ЗН.01	Державне управління охороною праці та техногенною безпекою	ІК	ЗК 1, 4, 5, 7	ПК 1, 2, 5, 8	РН 4, 6, 9, 13, 17
ПН.01	Пожежна профілактика	ІК	ЗК 1, 5	ПК 4, 7, 9, 10	РН 7, 11, 12, 18, 19
ПН.02	Охорона праці в будівельній галузі	ІК	ЗК 1, 3, 4	ПК 1, 6, 7	РН 8, 11, 14, 17, 19, 20
ПН.03	Ергономіка робочих місць	ІК	ЗК 1, 7	ПК 1, 6, 12	РН 2, 7, 17
ПН.04	Система управління охороною праці в галузі	ІК	ЗК 4, 5, 6	ПК 2, 3, 11, 13	РН 2, 5, 13, 16
ПН.05	Психологія безпеки в надзвичайних ситуаціях	ІК	ЗК 3, 7	ПК 1, 8,	РН 6, 10, 16
ПН.06	Цивільний захист	ІК	ЗК 1, 3, 4, 5	ПК 1, 2, 3, 7	РН 1, 2, 3, 5, 6, 16
ПН.07	Судова інженерно-технічна експертиза	ІК	ЗК 3, 6	ПК 3, 7, 11	РН 10, 13, 15, 19
	Варіативні компоненти				
ПВ.1.01	Безпека праці при виконанні робіт підвищенної небезпеки	ІК	ЗК 4	ПК 3, 7	РН 1, 5, 11
ПВ.1.02	Безпека при експлуатації вантажопідйомних машин та устаткування	ІК	ЗК 3, 4	ПК 1, 2, 4	РН 2, 12, 15, 20
ПВ.2.01	Безпека праці при експлуатації ліфтів та спецтехніки	ІК	ЗК 1, 3	ПК 3, 6, 9	РН 2, 12, 15
ПВ.2.02	Радіаційна безпека будівель і споруд	ІК	ЗК 6	ПК 4, 6, 7, 8	РН 5, 10, 13, 15, 17, 20
ПВ.3.01	Організація і проведення рятувальних робіт на об'єктах будівництва	ІК	ЗК 3, 4, 5	ПК 1, 2, 3	РН 3, 5, 6, 16
ПВ.3.02	Безпека праці при експлуатації устаткування під тиском	ІК	ЗК 1, 4, 5	ПК 1, 2, 7, 9	РН 2, 5, 6, 20
ПВ.4.01	Організація безпеки праці в будівництві	ІК	ЗК 1, 3	ПК 2, 7	РН 4, 6, 7
ПВ.4.02	Безпека праці при виконанні вогневих робіт	ІК	ЗК 1, 4	ПК 1, 2, 7, 9	РН 2, 5, 6, 14
ПВ.5.01	Санітарно-гігієнічні основи водопостачання та водовідведення	ІК	ЗК 1, 5	ПК 2, 3, 5, 9	РН 2, 6, 12

ПВ.5.02	Безпека праці при будівництві, ремонті і утриманні автомобільних доріг	ІК	ЗК 3, 5	ПК 1, 4	РН 2, 3, 6, 20
ПВ.6.01	Безпека при ліквідації надзвичайних ситуацій	ІК	ЗК 3	ПК 2, 4, 12	РН 6, 11, 14, 16
ПВ.6.02	Технологія експлуатації будівель та споруд	ІК	ЗК 1, 3	ПК 2, 8	РН 4, 6, 14
ПВ.7.01	Організаційно-технічне забезпечення атестації та паспортизації робочих місць в галузі	ІК	ЗК 3, 4, 5, 8	ПК 2, 7, 13	РН 2, 3, 5, 13, 17, 18
ПВ.7.02	Покращення і оздоровлення умов праці по результатам атестації робочих місць	ІК	ЗК 3, 5	ПК 2, 7, 13	РН 3, 5, 13, 17, 18, 19
	Практична підготовка				
	Виробнича	ІК	ЗК 1, 4	ПК 7, 9	РН 6, 7
	Переддипломна	ІК	ЗК 1, 3, 6	ПК 4, 5, 6	РН 3, 7, 11
	Атестація				
	Єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю	ІК	ЗК 3, 6	ПК 8, 12, 13	РН 1, 3, 8, 10
	Виконання та публічний захист кваліфікаційної роботи	ІК	ЗК 1, 3, 6, 7, 8	ПК 4, 5, 6, 8, 12, 13	1, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 17, 18, 19

Матриця відповідності компонентів освітньої програми компетентностям та результатам навчання, визначених Стандартом вищої освіти зі спеціальності

Шифр та найменування компоненти освітньої програми	**Кількість кредитів**	**Компетентності, визначені Стандартом**			**Результати навчання, визначені Стандартом**
		Інтегральна	**Загальні**	**Спеціальні**	
Нормативні компоненти					
ЗН.01 Державне управління охороною праці та техногенною безпекою	4,0	ІК	ЗК 1, 4, 5, 7	ПК 1, 2, 5, 8	РН 4, 6, 9, 13, 17
ПН.01 Пожежна профілактика	4,5	ІК	ЗК 1, 5	ПК 4, 7	РН 7, 11, 12
ПН.02 Охорона праці в будівельній галузі	3,0	ІК	ЗК 1, 3, 4	ПК 1, 6, 7	РН 8, 11, 14, 17
ПН.03 Ергономіка робочих місць	3,0	ІК	ЗК 1, 7	ПК 1, 6	РН 2, 7, 17
ПН.04 Система управління охороною праці в галузі	3,0	ІК	ЗК 4, 5, 6	ПК 2, 3	РН 2, 5, 13, 16
ПН.05 Психологія безпеки в надзвичайних ситуаціях	3,0	ІК	ЗК 3, 7	ПК 1, 8	РН 6, 10, 16

ПН.06 Цивільний захист	7,0	ІК	ЗК 1, 3, 4, 5	ПК 1, 2, 3, 7	РН 1, 2, 3, 5, 6, 16
ПН.07 Судова інженерно-технічна експертиза	4,0	ІК	ЗК 3, 6	ПК 3, 7	РН 10, 13, 15
Варіативні компоненти					
ПВ.1.01 Безпека праці при виконанні робіт підвищенної небезпеки	3,0	ІК	ЗК 4	ПК 3, 7	РН 1, 5, 11
ПВ.1.02 Безпека при експлуатації вантажопідйомних машин та устаткування	3,0	ІК	ЗК 3, 4	ПК 1, 2, 4	РН 2, 12, 15
ПВ.2.01 Безпека праці при експлуатації ліфтів та спецтехніки	3,0	ІК	ЗК 1, 3	ПК 3, 6	РН 2, 12, 15
ПВ.2.02 Радіаційна безпека будівель і споруд	3,0	ІК	ЗК 6	ПК 4, 6, 7, 8	РН 5, 10, 13, 15, 17
ПВ.3.01 Організація і проведення рятувальних робіт на об'єктах будівництва	3,0	ІК	ЗК 3, 4, 5	ПК 1, 2, 3	РН 3, 5, 6, 16
ПВ.3.02 Безпека праці при експлуатації устаткування під тиском	3,0	ІК	ЗК 1, 4, 5	ПК 1, 2, 7	РН 2, 5, 6
ПВ.4.01 Організація безпеки праці в будівництві	3,0	ІК	ЗК 1, 3	ПК 2, 7	РН 4, 6, 7
ПВ.4.02 Безпека праці при виконанні вогневих робіт	3,0	ІК	ЗК 1, 4	ПК 1, 2, 7	РН 2, 5, 6, 14
ПВ.5.01 Санітарно-гігієнічні основи водопостачання та водовідведення	3,0	ІК	ЗК 1, 5	ПК 2, 3, 5	РН 2, 6, 12
ПВ.5.02 Безпека праці при будівництві, ремонті і утриманні автомобільних доріг	3,0	ІК	ЗК 3, 5	ПК 1, 4	РН 2, 3, 6
ПВ.6.01 Безпека при ліквідації надзвичайних ситуацій	3,5	ІК	ЗК 3	ПК 2, 4	РН 6, 11, 14, 16
ПВ.6.02 Технологія експлуатації будівель та споруд	3,5	ІК	ЗК 1, 3	ПК 2, 8	РН 4, 6, 14
ПВ.7.01 Організаційно-технічне забезпечення атестації та паспортизації робочих місць в галузі	4,0	ІК	ЗК 3, 4, 5, 8	ПК 2, 7, 13	РН 2, 3, 5, 13, 17
ПВ.7.02 Покращення і оздоровлення умов праці по результатам атестації робочих місць	4,0	ІК	ЗК 3, 5	ПК 2, 7, 13	РН 3, 5, 13, 17
Практична підготовка					
Виробнича	6,0	ІК	ЗК 1, 4	ПК 7, 9	РН 6, 7
Переддипломна практика	6,0	ІК	ЗК 1, 3, 6	ПК 4, 5, 6	РН 3, 7, 11
Атестація					
Єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю	3,0	ІК	ЗК 3, 6	ПК 8, 12, 13	РН 1, 3, 8, 10
Виконання та публічний захист кваліфікаційної роботи	24,5	ІК	ЗК 1, 3, 6, 7, 8	ПК 4, 5, 6, 8, 12, 13	1, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 17

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII "Про вищу освіту" [Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

2. Закон України від 05.09.2017 р. "Про освіту" [Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19].

3. "Кодекс цивільного захисту України" [Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17].

4. Закон України "Про охорону праці" [Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/go/2694-12].

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 "Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти" [Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п].

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 "Про затвердження Національної рамки кваліфікацій" [Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п].

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 354 "Перелік спеціальностей, за якими проводиться єдиний державний кваліфікаційний іспит для здобуття ступеня магістра" [Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/354-2018-п].

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 684 "Деякі питання атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту" [Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2019-%D0%BF#Text].

9. ДК003:2010 Національний класифікатор України "Класифікатор професій", затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 237 (зі змінами) [Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10].

10. ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять.

11. ДСТУ 7295:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг. Терміни та визначення основних понять.

12. ДСТУ 2293:2014 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять.

Розробники:

кандидат технічних наук, доцент _____ Пилипенко О.В.

зав.кафедри
доктор технічних наук, професор _____ Беліков А.С.

голова профспілок _____ Сова І.М.

доктор технічних наук, доцент, _____ Налисько М.М.

студент факультет ЦІтаЕ _____ Бабарика Д.В.